

Ekologická politika ČR a EU

BPR_ENEK Environmentální ekonomie

Ing. Dominika Tóthová
d.tothova@mail.muni.cz
podzim 2016

Ekologická politika

- ekologická politika x environmentální politika x politika životního prostředí
- Def.: politika zaměřená na usměrňování chování společnosti (v nejširším slova smyslu) v souladu s cílem zachování podmínek života na Zemi.
- výsledek poznání nepříznivých důsledků lidských činností na ŽP
 - 50. léta 20. stol.
 - 70. léta 20. stol.

Úrovně ekologické politiky

- mezinárodní (globální) environmentální politika
- regionální environmentální politika
- státní environmentální politika
- environmentální politika regionů
- lokální environmentální politika
- politiky různých soukromých subjektů
- politické aktivity nevládních organizací a iniciativ

Principy (zásady) ekologické politiky

- Princip nejvyšší hodnoty
- Princip trvale udržitelného rozvoje
- Princip odpovědnosti státu
- Princip prevence
- Princip předběžné opatrnosti
- Princip ekonomické odpovědnosti (znečišťovatel platí)
- Princip komplexnosti a integrované ochrany
- Princip informovanosti a účasti veřejnosti
- Princip ekonomické stimulace
- Princip „na konci potrubí“
- Princip kritických zátěží
- Princip nejlepší dostupné techniky (BAT)
- Princip substituce

Nástroje ekologické politiky

- Šauer, Dvořák a kol. (1997):
 - administrativní
 - ekonomické
- OECD:
 - normativní nástroje
 - ekonomické nástroje
 - platební povinnosti a kompenzace škod
 - vzdělávání a informace
 - dobrovolné přístupy
 - řízení a plánování

Ekologická politika ČR

Historie

- zhoršení životního prostředí - průmyslová revoluce → konec 2. sv. v. → 60. – 80. léta 20. stol.
- do roku 1989
 - určité snahy (např. zákon na ochranu ovzduší, vodní zákon)
- po roce 1989
 - zřízeno Ministerstvo životního prostředí ČR
 - vznikla státní politika životního prostředí
 - 1992 – vznik některých zákonů
- vstup ČR do EU

Ekologická politika ČR

Současnost

- **Státní politika životního prostředí (SPŽP)**
 - základní dokument
 - schvaluje vláda
 - Státní politika životního prostředí 2012 - 2020
 - aktualizace SPŽP 2004 - 2010

Státní politika životního prostředí 2012 - 2020

- Cíl:
- Základní principy politiky ŽP:
- Základní tematické oblasti a priority:
- Nástroje realizace politiky ŽP:
- Co je zastřešujícím dokumentem SPŽP 2012 – 2020?
- Jak budou aktivity vedoucí k naplnění SPŽP financovány?

Ekologická politika EU

Historie

- 1972 – Summit v Paříži – 1. akční plán (1973 - 1976)
- 1986 (1987) - Jednotný evropský akt – doplnění do Smlouvy o EHS
- 1992 (1993) - Maastrichtská smlouva – politika životního prostředí
- 1994 – vznik Kohezního fondu (Fond Soudržnosti)
- 1997 (1999) – Amsterdamská smlouva – posílení právní základny
- současnost – 7. akční plán

7. environmentální akční plán do roku 2020

9 prioritních cílů do roku 2020:

1. chránit, zachovávat a rozvíjet přírodní bohatství Unie;
2. přeměnit Unii v zelené a konkurenceschopné nízkouhlíkové hospodářství účinně využívající zdroje;
3. chránit občany Unie před environmentálními tlaky a riziky ovlivňujícími jejich zdraví a dobré životní podmínky;
4. maximalizovat přínos právních předpisů Unie v oblasti životního prostředí zlepšením jejich provádění;
5. prohloubit znalosti o životním prostředí a zlepšit faktickou základnu pro politiku v oblasti životního prostředí;
6. zajistit investice pro politiku v oblasti životního prostředí a klimatu a zohlednit náklady činností společnosti na ochranu životního prostředí;
7. zlepšit začlenění problematiky životního prostředí do ostatních oblastí politiky a zajistit soudržnost při vytváření nových politik;
8. posílit udržitelnost měst Unie;
9. zvýšit efektivnost Unie při řešení mezinárodních problémů v oblasti životního prostředí a klimatu.

7. environmentální akční plán do roku 2020

3 prioritní oblasti:

- chránit přírodu a posilovat ekologickou odolnost,
 - stimulovat růst v rámci nízkouhlíkového hospodářství účinně využívajícího zdroje
 - snižovat rizika pro zdraví a dobré životní podmínky člověka
-
- WWW 7. akčního programu: <http://ec.europa.eu/environment/action-programme/>

Nástroje ekologické politiky EU

- legislativní nástroje
- akční programy (plány) – stanovují prioritní dlouhodobé cíle, kterých má být dosaženo
- strategické dokumenty nelegislativní povahy – např. bílé a zelené knihy

Legislativní nástroje ekologické politiky EU

- Primární právo
 - Římská smlouva 1957 (1958) a její změny
- Sekundární právo
 - nařízení – obdoba zákona
 - směrnice – stanoví cíl a lhůty
 - rozhodnutí – obdoba nařízení, avšak adresná
 - doporučení, stanoviska – mají orientační charakter

Legislativní nástroje ekologické politiky EU – příklady sekundárního práva

- Nařízení

Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 2037/2000 o látkách, které poškozují ozonovou vrstvu

- Směrnice

Směrnice 79/112/ES o označení potravin vyrobených z geneticky modifikovaných organismů

Směrnice 2003/30/ES o podpoře používání biopaliv nebo jiných obnovitelných pohonných hmot v dopravě